

ELS PROJECTES FARAÒNICS I EL MONOCULTIU DE LA NEU D'ARAMON AMENACEN EL PIRINEU

La muntanya a l'Aragó: punt de no retorn?

Als darrers anys la situació de les muntanyes aragoneses, de les seves valls i pobles, presenta una evolució inquietant i unes perspectives cada cop més negatives. El Pirineu en general i el de l'Aragó en particular ha patit durant una bona part del segle XX un procés de fort despoblament. La davallada de les activitats agrícoles i ramaderes, una industrialització molt feble, un desenvolupament turístic reduït i la manca de perspectives laborals han fet fugir molta gent cap a les capitals i pobles grans, i especialment ha creat la gran conurbació de Saragossa, on viu prop de la meitat de la població de tot l'Aragó, ara potenciada encara més amb les obres de l'Expo.

CERLER (BENASC, A LA RIBAGORÇA), I MAPA DE LES ESTACIONS D'ARAMON.

Enric Faura

DIRECTOR DE VÉRTEX

Amb l'arribada de les autonomies la Diputació General de l'Aragó entomà el dossier del Pirineu com a un eix estratègic i es proposà la recuperació de la societat pirinenca. A poc a poc anaren millorant les comunicacions, es construïren nous serveis i tirà endavant un procés de comarcalització que pretén dotar d'una certa descentralització administrativa un territori on lentament es va desenvolupant un turisme que permet anar recuperant la viabilitat econòmica de moltes valls i poblets condemnats a l'extinció. Era un procés lent, constant i segur, però globalment mesurat. En els darrers anys les administracions han volgut donar un clar salt endavant, i han apostat per un fort desenvolupament de la indústria de l'esquí com a eix clau per al creixement econòmic del Pirineu aragonès. L'Aragó, país sense platges, ha apostat fortament pel desenvolupament turístic del Pirineu com vertebrador de la seva oferta turística.

Així, el govern autonòmic i la caixa d'estalvis Ibercaja constituïren l'any 2002 l'empresa privada Aramon (www.aramon.es), que agrupa la titularitat de les estacions d'esquí de Formigal, Cerler, Panticosa, Valdelinares i Javalambre. El seu primer president avià esdevé l'actual conseller de medi ambient del govern (sic!). Aramon, amb un abundant finançament, es llença a una faraònica cursa de creixement i ampliació dels dominis esquiables existents i en projecta de nous. Les seves iniciatives semblen no tenir aturada: ampliació del Formigal cap a Es-

pelunciecha, connexió de Candanchú amb la vall d'Aisa, nova entrada a Panticosa des de Hoz de Jaca, ampliació de Cerler cap a Castanesa, ampliació de Valdelinares... Tots els projectes acompanyats de grans infraestructures, nul respecte pel medi ambient i especulació immobiliària descontrolada. Ja han començat l'ampliació de l'estació d'esquí del Formigal cap a Espelunciecha, projecte que malgrat la forta oposició ecologista que desferma es tira endavant, amb una realització precipitada i matussera, i l'ampliació de Cerler cap a la vall de Castanesa.

Ambdós projectes generen un fortíssim debat a les valls pirinenques. Per una banda, un grup d'alcaldes i propietaris defensen aferrissadament els projectes del grup d'empreses Aramon com a única via de reviscolament dels seus municipis i desautoritzen els moviments ecologistes que s'hi oposen. Els conservacionistes, per l'altra banda, consideren que són projectes faraònics, amb un importantíssim impacte mediambiental, sovint irreversible, que simplement amaguen operacions especulatives de caire immobiliari i que, a més a més, no beneficien la població del territori. El projecte d'inversions d'Aramon té un pressupost de 216 milions d'euros, la meitat dels quals procedeix d'inversió pública.

El monocultiu de l'esquí

El govern aragonès sembla que únicament vegi possible un desenvolupament del Pirineu a partir de l'esquí i el desenvolupament immobiliari, en una

mena de monocultiu blanc de futur incert. L'evidència del canvi climàtic, l'augment de temperatures degut a l'efecte hivernacle, dibuixen un panorama del tot dubtós per al negoci de la neu, de caire clarament estacional. En el fons, i cada cop de manera més descarada, ja es veu que al darrere d'a-

Darrere d'aquests projectes només n'hi ha un de sol: l'especulació immobiliària associada al negoci de la neu.

quests projectes només n'hi ha un de sol: l'especulació immobiliària associada al negoci de la neu. Seguint el model urbanístic de la costa mediterrània, es vol exportar el seu sistema de construcció a la muntanya. Amb l'esquer de les estacions d'esquí i la construcció de grans infraestructures públiques es vol convertir en sol urbanitzable les valls pirinenques, en un model ecològicament insostenible i repetint allò ja denunciat: inversions i pèrdues públiques i beneficis privats. S'opta per l'aposta senzilla i amb un rendiment electoral a curt termini, però reductora i sense visió de futur.

Hi ha altres models de desenvolupament molt més respectuosos amb el medi, la conservació de la natura i beneficiosos per la població local alhora, però són més complexos de gestionar i els resultats no es veuen ràpidament, és a dir, abans de les properes votacions.

Davant d'aquesta situació i en un in-

tent d'assegurar i gestionar d'una altra manera l'important patrimoni natural de les muntanyes aragoneses, ha estat promoguda una proposició de llei per a la protecció de l'alta muntanya de l'Aragó mitjançant una Iniciativa Legislativa Popular (ILP). Durant uns sis mesos s'han recollit unes 30.000 signatures, moltes més de les 15.000 exigides, i el passat 8 de setembre de 2005 es van presentar a les Corts d'Aragó. Els eixos que inspiren aquesta iniciativa legislativa popular són:

- 1-. No autoritzar cap activitat per sobre dels 1.500 metres sense un estudi previ de l'afectació sobre el territori i els impactes sobre el medi.
- 2-. La participació pública de tots els afectats serà important per a la presa de decisions dels nous projectes, tant de la població local com d'entitats conservacionistes i de recerca.
- 3-. Moratòria cautelar. S'estableix una moratòria cautelar de 2 anys de caràcter general per a l'aprovació de nous projectes, modificació o ampliació d'estacions d'esquí. En aquest període el govern d'Aragó haurà d'elaborar un pla d'ordenació dels recursos naturals per determinar els usos compatibles amb la conservació de la natura.
- 4-. La política territorial en zones de muntanya s'haurà de fonamentar en criteris de sostenibilitat, mínim impacte i màxim respecte.

5-. Revitalització del medi rural. S'haurà de prestar especial atenció a zones d'envelliment demogràfic i pèrdua de població.

En el fons, la filosofia que informa aquesta iniciativa legislativa popular impulsada per grups conservacionistes rau en aconseguir una protecció adequada per a les zones de muntanya perquè puguin tenir un desenvolupament sostenible compatible amb la conservació de la natura i ha de ser un instrument per reflexionar sobre desenvolupament i protecció.

El passat 15 de novembre de 2005 es va presentar al Ple del Parlament aragonès la ILP i va ser rebutjada pels grups parlamentaris –fins i tot la seva admissió a tràmit. Els partits que donen suport al govern s'hi van oposar tot al·legant que no cal una protecció superior a l'existent.

La pressió especulativa està portant la muntanya i les valls aragoneses a un punt d'inflexió clau.

Si tiren endavant els projectes públics d'ampliacions de les estacions d'esquí, de construccions i promocions immobiliàries i de noves infraestructures de comunicacions, les muntanyes aragoneses veuran el seu futur molt compromès.

Al capdavant hi ha la mateixa lluita de sempre: l'interès d'alguns per intentar obtenir més plusvàlua d'un patrimoni comú com el del medi natural, i el dels conservacionistes que intenten donar un futur a la natura més enllà dels especuladors oportunistes de torn.